

Sterke, onafhankelijke onderwijsinspectie in totaalaanpak voor kwaliteitsvol onderwijs

Advies over over het voorontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie en over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van verschillende besluiten van de Vlaamse Regering, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie

Vlaamse Onderwijsraad

Simon Bolivarlaan 17

BE-1000 Brussel

T +32 2 219 42 99

www.vlaamseonderwijsraad.be

info@vlor.be

Advies op vraag van Zuhail Demir, Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk op 25 april 2025

Uitgebracht door de Algemene Raad op 22 mei 2025 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Beleidsnota-Programmadecreet op 14 mei 2025 onder voorzitterschap van Marleen Colpin

Inbreng van de Raad Levenslangs en Levensbreed Leren op 6 mei, van de Raad Basisonderwijs op 7 mei en van de Raad Secundair Onderwijs op 8 mei 2025

Dossierbeheerder: Marie-Anne Michielsens

1 Situering

Op 25 april 2025 kreeg de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) de adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van verschillende decreten, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie en over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van verschillende besluiten van de Vlaamse Regering, wat betreft de werking van de Vlaamse Onderwijsinspectie.

Doel van de verschillende wijzigingen is dat de Vlaamse Onderwijsinspectie zich meer op haar kernopdracht kan focussen en een sterkere impact kan hebben op de onderwijskwaliteit en de preventie van pesten. Dat gebeurt door verschillende adviesfuncties te schrappen en door nog enkele andere maatregelen.

2 Kernboodschap

Ambitieuze en kwaliteitsvolle onderwijs voor elke leerende. Dat is de centrale doelstelling die de Vlaamse Onderwijsraad in zijn [Agenda voor het Onderwijsbeleid 2024-2029](#) naar voren schuift voor deze Vlaamse regering.¹ De voorontwerpen van decreet en van besluit kaderen we in die context.

Het huidige kwaliteitskader, dat op de kwaliteitsdriehoek en het Referentiekader voor Onderwijskwaliteit (OK) steunt, blijft voor de Vlor het uitgangspunt om naar onderwijskwaliteit te kijken.

De Vlor kan zich vinden in de doelstellingen van deze voorontwerpen van decreet en besluit. Tegelijkertijd hebben we nog enkele zorgen en vragen ter verduidelijking.

3 Aanbevelingen bij het voorontwerp van decreet

3.1 Een kwaliteitsdriehoek met drie gelijke hoeken

In de kwaliteitsdriehoek² heeft elke actor een evenwaardige rol te spelen. Onderwijskwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Deze beleidsvoorstellen leggen sterk de nadruk op één actor, de inspectie, die een controlerende rol heeft. Kwaliteitsvolle onderwijs bereik je echter niet enkel door het toezicht te verhogen of te versterken. Het is essentieel dat ook de andere actoren - de school als eerste verantwoordelijke voor de eigen kwaliteit en de pedagogische begeleidingsdiensten die de school ondersteunen - hun rol kunnen blijven waarmaken zodat de kwaliteitsdriehoek in balans blijft.

We herhalen daarom een van onze kernboodschappen uit onze Beleidsagenda: *maak werk van een totaalaanpak voor ambitieuze en kwaliteitsvolle onderwijs*.

Ook de Vlor neemt zijn verantwoordelijkheid op en zal volgend schooljaar dit thema dieper uitwerken.

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad, [Een toekomst voor ambitieuze en kwaliteitsvolle onderwijs voor iedereen](#), 28 maart 2024

² De kwaliteitsdriehoek is verankerd in het [Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs](#) van 8 mei 2009

3.2 Belang van een sterke en onafhankelijke onderwijsinspectie

De Vlaamse Onderwijsraad erkent het belang van een sterke en onafhankelijke onderwijsinspectie, die zich meer zal kunnen focussen op haar kerntaak: het bewaken van de onderwijskwaliteit in de scholen, centra en academies. Maar zal het decreet dat ook effectief kunnen garanderen? De Vlor vraagt om een evaluatie te voorzien, zodat bijgestuurd kan worden indien nodig.

Daarnaast is de raad bezorgd over impact van de schrapping van verschillende adviserende bevoegdheden. De onderwijsinspectie heeft een helikopterblik en kent het terrein, waardoor ze vaak voorbij het puur administratieve kijkt. Voor de Vlor is het cruciaal dat de diensten die deze adviserende rol overnemen, dat helikopterzicht behouden en werken met kwalitatieve in plaats van procedurele criteria, om even kwaliteitsvolle adviezen te kunnen uitbrengen. Het moet duidelijk zijn op welke manier de administratie die rol zal opnemen en hoe er geadviseerd zal worden.

We geven drie voorbeelden:

- Het advies bij de erkenning van verworven competenties (EVC) wordt voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming vervangen door een advies van onderwijsexperts, die niet nader gespecificeerd worden. De inspectiedienst van het beleidsdomein Werk en Sociale Economie blijft wel een rol spelen.
- Doordat AHOVOKS volledig bevoegd wordt voor de goedkeuring van de leerplannen, is de onderwijsinspectie niet meer van bij het begin van het proces betrokken bij de kwaliteitsbewaking.
- Bij het advies over de gelijkwaardigheid van vervangende minimumdoelen geeft de neutrale rol van de onderwijsinspectie rechtszekerheid aan de vraagsteller. De rol van AHOVOKS, die de volledige adviesbevoegdheid krijgt, is tot hertoe faciliterend.

3.3 Kwaliteitsbeleid als erkenningsvoorwaarde

Een maatregel om een sterkere impact te hebben op de onderwijskwaliteit is de invoering van een kwaliteitsbeleid als erkenningsvoorwaarde op alle onderwijsniveaus. De Vlor erkent het belang van kwaliteitsbeleid als een erkenningsvoorwaarde, maar vraagt om verduidelijking van het begrip kwaliteitsbeleid, dat nu op verschillende manieren geïnterpreteerd kan worden.

Het kader dat scholen voor de ontwikkeling van hun kwaliteitsbeleid hanteren, is immers het OK, dat de onderwijsinspectie gebruikt bij haar doorlichtingen. Tijdens een doorlichting onderzoekt zij in welke mate de school aan de kwaliteitsverwachtingen tegemoetkomt. Door van kwaliteitsbeleid een erkenningsvoorwaarde te maken, verandert het statuut van het OK.

Daarnaast vindt de Vlor het belangrijk dat het hoofdgewicht bij een erkenningsonderzoek ligt op de invulling van het kwaliteitsbeleid. Het moet meer zijn dan een element op een afvinklijstje. Ook daarom is het essentieel dat alle betrokken actoren weten wat er concreet onder kwaliteitsbeleid verstaan wordt.

3.4 Antipestbeleid

De Vlor is tevreden dat de onderwijsinspectie in de toekomst nauwer zal toezien op het antipestbeleid van scholen. Maar ook hier is het nog onduidelijk hoe zij dat zal doen. Een antipestbeleid is op zich niet voldoende, het moet ook kwaliteitsvol zijn. De Vlor vraagt om expertise uit het veld te betrekken bij de ontwikkeling van kwaliteitscriteria. Die expertise is onder andere te

vinden bij de Scholierenkoepel, het Overlegplatform Welbevinden en Preventie van pesten op school van de Vlor en het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten.

Daarnaast verwacht de Vlor dat de focus op leerlingenbegeleiding bij een doorlichting voldoende breed blijft en zich niet beperkt tot het antipestbeleid.

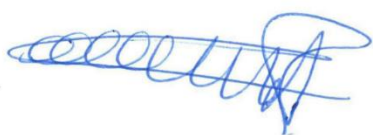
3.5 Onaangekondigd doorlichten

Voor scholen is het belangrijk dat onderwijsinspectie regelmatig langskomt, zodat zij hun beleid kunnen aftoetsen aan de verwachtingen van het OK. De Vlor stelt zich de vraag of een onaangekondigde doorlichting per se representatiever en waarheidsgetrouwer is dan een gewone doorlichting. Het blijft een momentopname, waarbij je het risico loopt geen betrouwbaar beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit of waarbij de juiste personen niet beschikbaar zijn om de inspecteurs te woord te staan. Het kan niet de bedoeling zijn om een gewone schooldag te ontwrichten, waarbij iedereen alles moet laten vallen.

Het is bovendien onduidelijk wat de aanleiding van een onaangekondigde doorlichting kan zijn. De inspectie moet op basis van duidelijke criteria een onaangekondigde doorlichting kunnen motiveren. Er wordt ook niet beschreven welke criteria de onderwijsinspectie tijdens een onaangekondigd bezoek zal hanteren, hoelang zo'n bezoek zal duren, wat zij dan effectief zal beoordelen en op welke manier, wat de consequenties hiervan zullen zijn...

Een ander belangrijk punt waarover de raad meer duidelijkheid wil, is de verhouding van een onaangekondigde doorlichting tot een gewone doorlichting. Is er een verschil in gewicht, frequentie en consequentie?

Als het de bedoeling is om een waarheidsgetrouwer beeld van de werking van een school te krijgen, is het eerder aan te bevelen dat onderwijsinspectie tijdens een gewone doorlichting (nog) meer inzet op ongedwongen, onvoorbereide gesprekken met leerlingen, leraren en andere leden van het personeel.

Marleen Colpin
plaatsvervangend secretaris Algemene Raad

Ann Verreth
voorzitter